

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Etické aspekty péče o seniory

Autorka práce: Bc. Iveta Součková

Obor studia: Etika v sociální práci

Předložená práce splňuje základní kritéria formální (1), obsahová (2) i jazyková (3), jež jsou vyžadována pro diplomovou práci v daném oboru studia; do oboru studia spadá i zvolené téma. Autorka v úvodu naznačuje osobní motivaci k volbě tématu, v oblasti sociální práce se seniory je také profesně činná. Tyto skutečnosti se celkově odrážejí v předložené práci, nelze přehlédnout, že se autorka v daném tématu dobře orientuje, ať už se jedná o výběr zdrojů, nebo vystižení aktuálních otázek a problémů. Autorka v úvodu volí pro svou diplomovou práci dva cíle: „Primárním cílem (...) práce je tematizovat stáří, popsat vnímání a pohled na stáří a staré osoby ve společnosti a nastínit problematiku péče o seniory v kontextu doby minulé i v současnosti. Dalším cílem (...) je vyhledat některé etické aspekty týkající se péče o seniory a zformulovat možná řešení etických problémů, které z těchto aspektů vyplývají.“ (s. 6-7).

Jako oponent se zaměřím na ty hlavní nedostatky a slabiny práce, které považuji za nejvíce nápadné:

(1) Z formálního hlediska je na první pohled zřejmý převážně kompilační styl textu na úkor vlastních preciznějších formulací a argumentů. Už volba dvou cílů nutí autorku k „širokému záběru“, což nemusí být vždy na škodu, avšak v této práci je „daný širokého záběru“ právě převážně kompilační styl textu a jistá fragmentárnost. Vzhledem k rozsahu textu (něco málo přes 100 stran) se pak rozsah závěru jeví jako dosti nepoměrný (necelé 2 stránky). S ohledem na „další cíl práce“ je také nápadné, že autorka ve skutečnosti precizně neformuluje (a vlastně ani solidně nenastihuje) žádné etické problémy (a dilemata), jak přislíbujíc; v dané, závěrečné kapitole práce (5. kap. s názvem „Možnosti řešení etických problémů“) čtenář nachází jen další kompilační prezentaci vybudovanou na cizích myšlenkách. Mám za to, že v této části práce měla autorka zcela opustit předchozí styl psaní a pokusit se na základě dosud napsaného samostatně vystihnout, formulovat a řešit etické problémy (a dilemata, srov. vlastní vyjádření autorky na s. 94). Nic takového se ale v dané kapitole neobjevuje. Co se týká číslování částí práce, ve 4. kap., v úrovni 4.1.X došlo k chybě, chybí 4.1.1 (a hned následuje 4.1.2).

(2) Za zásadní etický aspekt v péči o seniory autorka považuje „(lidskou) důstojnost“ (4.1 etc.). Na začátku příslušné části práce autorka uvádí: „Důstojnost neexistuje sama o sobě, existuje skrze vztahy.“ (s. 68). A dále rozlišuje (na základě použitého zdroje) dvě základní podoby důstojnosti: první „je závislá na sebeuvědomění...“, druhá „je multifaktoriálním sociálním fenoménem, který je podmíněn celkovou evidencí ‚důstojného‘.“ (tamtéž). V části 4.1.3 (nazvané „Pojem důstojnost“) pak autorka znovu (opět na základě jiného použitého zdroje) uvádí (volně parafrázuji): důstojnost je určena vědomím člověka, nejde však pouze o vědomí, ale také o svědomí (pak následuje Störigova parafráze Kantova materiálního kategorického imperativu). Čtenář se může důvodně ptát, proč autorka zahajuje stěžejní etickou kapitolu právě tímto relacionálním a psychologickým pojetím lidské důstojnosti (Je snad lidská důstojnost dána jen tím, že je uvědomována a/nebo proto, že je respektována v sociálních vztazích? Co k tomu lze říci z hlediska filosofie?) Autorka se zabývá různými a rozličnými pojetími důstojnosti, různými jejími podobami a chápáními, klíčový pojmový význam ve smyslu „Menschenwürde“ se objevuje až téměř na konci; lidská důstojnost ve smyslu specifické vlastnosti, o níž nikdo nemůže být připraven (s. 75). Neměl být tento klíčový pojem spíše na začátku, více analyzován a eticky zdůvodněn?

(3) K jazykové stránce: Text je psán čtivě, volnějším stylem. Gramatické chyby se vyskytují ojediněle (např. „Na tomto projektu se podílely odborníci...“, s. 72). Občas se objeví stylisticky a významově neobratné formulace (např. „...lidská důstojnost není čistě homogenní pojem, vyskytují se v něm čtyři úhly pohledu.“, s. 73). Nápadná je dvojitá podoba výrazu „Seneca“/„Seneka“ (s. 38) a jeho nesprávný tvar a skloňování „Délka života je podle Seneci...“, s. 36; podobně s. 35).

Nakonec je třeba ocenit větší počet použitých zdrojů, sepsání práce jistě vyžadovalo v tomto ohledu jistou píli a čas. Myslím, že práce autorce rozšířila ve zkoumané oblasti intelektuální obzory.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci jako „velmi dobrou“.

PhDr. Vojtěch Šimek, Th. D.

16. 5. 2018